

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline) เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แนวทางการวางแผนพฤติกรรมของ Ajzen (1991) ด้วยกระบวนการเรียนรู้วิธีสตอรีไลน์ต่อความรู้เจตคติ และความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Cluster Random Sampling) สุ่มได้โรงเรียนบ้านเหล่าอ้อยเป็นกลุ่มทดลองมีนักเรียน จำนวน 52 คนและโรงเรียนบ้านหนองสังข์เป็นกลุ่มควบคุมมีนักเรียน จำนวน 44 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย แบบประเมินเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียและแบบวัดระดับความตั้งใจที่จะตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากการศึกษาของ พชรินทร์ พูลทวี (2549) ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน หลังจากนั้นได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้านเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียโดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีคำนวณหาค่าเคอร์ 20 (Kuder - Richardson-20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .64 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย เจตคติต่อการตรวจคัดกรอง และความตั้งใจต่อการตรวจคัดกรองโรคก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (t-test for Independent Samples)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 61 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 39 กลุ่มควบคุมเพศหญิงและชายมีจำนวนเท่ากัน โดยมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = .863, p = .353$) ด้านการรู้จักโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียมาก่อน และการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียจากแหล่งต่างๆมาก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองเคยรู้จัก

โรคโลหิตจางธาลัสซีเมียคิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนกลุ่มควบคุมเคยรู้จักโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียคิดเป็นร้อยละ 84 และการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียจากบุคลากรด้านสาธารณสุขและสื่อประเภทต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือจากเพื่อนหรือเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 6 และจากครู คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มควบคุมเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียจากครู คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมาคือ จากสื่อประเภทต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 43 และจากบุคลากรด้านสาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 25 และจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับเมื่อทำการทดสอบทางสถิติ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันด้านการรู้จักโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\leq .05$ ($\chi^2 = 14.501$, $p < .01$) โดยแหล่งที่ได้รับความรู้อีกก่อนการทดลองที่แตกต่างกันคือจากครู ($\chi^2 = 63.893$, $p < .01$) และผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ด้านความรู้โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการทดลองอยู่ใน ระดับปานกลาง ($M = 13.7$, $SD = 2.04$) หลังการทดลองอยู่ใน ระดับดี ($M = 18.60$, $SD = 1.27$) ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง อยู่ใน ระดับดี ($M = 16.02$, $SD = 1.80$) หลังการทดลองอยู่ใน ระดับปานกลาง ($M = 15.93$, $SD = 2.00$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนความรู้ ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\leq .05$ ($t_{94} = 12.50$, p (one-tailed) $< .01$)

2. ผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ด้านเจตคติ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ก่อนการทดลอง เท่ากับ 68.98 ($SD = 6.61$) หลังการทดลอง เท่ากับ 85.52 ($SD = 6.64$) ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ก่อนการทดลอง เท่ากับ 78.84 ($SD = 6.67$) หลังการทดลอง เท่ากับ 78.39 ($SD = 6.55$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลต่างเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ $\leq .05$ ($t_{94} = 12.97$, p (one-tailed) $< .01$)

3. ผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ด้านความตั้งใจ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ก่อนการทดลอง เท่ากับ 41.15 (SD = 41.66) หลังการทดลอง เท่ากับ 84.98 (SD = 27.03) ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ก่อนการทดลอง เท่ากับ 67.25 (SD = 39.79) หลังการทดลอง เท่ากับ 67.59 (SD = 41.12) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลต่างความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .05$ ($t_{94} = 7.02$, p (One-tailed) $< .01$)

อภิปรายผล

การศึกษาผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline) เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียต่อความรู้เจตคติ และความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียในนักเรียนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสระแก้ว ภายหลังจากทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียด้านเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย และความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียมากกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มควบคุมเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยซึ่งสามารถอภิปรายผลการทดลองในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มควบคุมเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มทดลอง สืบเนื่องมาจากนโยบายการควบคุม และป้องกันโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียของรัฐบาล ทำให้ครูอนามัยโรงเรียนของกลุ่มควบคุมได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ตามแผนงานโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งชาติ พ.ศ. 2550 - 2554 ยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการเรียนการสอน “โลหิตจางธาลัสซีเมีย” ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีประสบการณ์ด้านการรับรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียมากกว่ากลุ่มทดลองซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการประเมินผลการทดลองแต่อย่างใด เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนหลังการทดลอง และก่อนการทดลองมาเปรียบเทียบกัน ระหว่างสองกลุ่ม

2. ผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียต่อความรู้ เจตคติ และความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย

2.1. ผลของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ ต่อความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิต

จางชาลัสซีเมียในกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางชาลัสซีเมียมากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ที่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น กำลังสนใจในเรื่องของตนเองและเพศตรงข้าม และเกี่ยวกับการวางแผนการมีครอบครัวในอนาคต จึงทำให้ผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยนี้ มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยการคิด วิเคราะห์ ผลกระทบของการเจ็บป่วยต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติโดยร่วมกันเขียนแผนผังเชื่อมโยงถึงผลกระทบ กิจกรรมจับคู่การถ่ายทอดทางพันธุกรรมด้วยการสมมุติ (คู่สมรส) ในตุ๊กตากระดาษ และร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางการป้องกัน และควบคุมโรคโลหิตจางชาลัสซีเมียตลอดจนสร้างความรู้ด้วยตัวเองโดยการได้รับมอบหมายให้ไปค้นคว้าเรื่องที่สนใจหรือสงสัยมาก่อนการเรียนรู้ในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สรวิญญา เลาหพันธ์พงศ์ (2551) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาด้วยรูปแบบสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ในวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2. ผลของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ ต่อเจตคติในการตรวจคัดกรอง

โรคโลหิตจางชาลัสซีเมียในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับโปรแกรมการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางชาลัสซีเมียมากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดได้อย่างเต็มที่จากการกำหนดเส้นทางเดินเรื่องที่เกี่ยวกับโรคโลหิตจางชาลัสซีเมียโดยกำหนดฉากให้มีผู้ป่วยมีเหตุการณ์ทารกเสียชีวิตหลังคลอด มีผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ เรียงลำดับเรื่องราวเป็นตอน ๆ และใช้คำถามเชื่อมโยงสถานการณ์จากเรื่องราวและผลกระทบ ให้คำนึงถึงผลดี ผลเสียของการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางชาลัสซีเมียทำให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม มีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียนโดยตรง และช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น (อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ, 2544) ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ ตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติโดยรวม ซึ่งจะส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยที่กำลังสนใจในเรื่องราวของตนเอง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการมีคู่ครอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการคิด วิเคราะห์ถึงผลประโยชน์ของการตรวจ

คัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียอย่างมีเหตุผล ด้วยการเปรียบเทียบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเรื่องราวที่กำหนด จึงทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียมากกว่าก่อนการทดลองจากการที่บุคคลได้เรียนรู้จนเกิดการรับรู้ต่อการที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ว่าเป็นไปผลทางบวกหรือทางลบ ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำนั้น ๆ จะนำไปสู่ผลของการกระทำในทางบวก บุคคลก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Ajzen, 1991) และสอดคล้องกับการศึกษาของ สริญญา เลหาพันธ์พงศ์ (2551) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาด้วยรูปแบบสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ และการปฏิบัติในวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลของกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ ต่อความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียในกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย มากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนด้วยสตอรีไลน์สามารถเพิ่มระดับเจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียรวมทั้งการมีระดับความรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ และความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียมากขึ้น การที่นักเรียนได้เรียนรู้ กิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลว่าการตรวจคัดกรองนั้น จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ด้วยการพิจารณาถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องจากผลดี ผลเสียของการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย และผลกระทบของโรคก่อนที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ โดยที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด ๆ สำเร็จย่อมเกิดจากความตั้งใจ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ และเจตคติ มีอิทธิพลต่อกัน และส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการวางแผนพฤติกรรมของ Ajzen (2002) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริลักษณ์ ดำรงศิริ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการตรวจเลือดก่อนแต่งงานของประชาชนในจังหวัดนครพนม พบว่า เจตคติซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติที่ดีต่อการตรวจเลือดก่อนแต่งงานมีแนวโน้มที่มีความตั้งใจในการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้โดยวิธีสตอรีไลน์ สามารถนำไปบูรณาการให้เข้ากับเนื้อหาของการดูแลสุขภาพประชาชนที่อยู่ในชุมชนได้ ภายใต้เรื่องราว ที่เกี่ยวข้องกับฉาก ตัวละคร สถานที่ และเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมโดยเชื่อมโยงให้เข้ากับชีวิตจริงเพื่อส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียและสนับสนุนให้เกิดเจตนา หรือความตั้งใจในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการสมรสเพิ่มมากขึ้นจะนำไปสู่การประหยัดต้นทุนด้านสุขภาพได้มากกว่าการรักษาในอนาคต ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตและลดภาระทางการรักษาพยาบาลลงผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติพยาบาล

พยาบาลวิชาชีพ และบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในชุมชน สามารถนำกระบวนการเรียนรู้วิธีสตอรีไลน์ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริม และดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน เช่น การประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการสมรสในกลุ่มวัยรุ่น และการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้วิธีสตอรีไลน์ ผู้ดำเนินการต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ในหลักการของ วิธีสตอรีไลน์อย่างละเอียด เริ่มตั้งแต่การได้มาซึ่งเรื่องราว การบูรณาการเนื้อหา ที่มี ความสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตจริงของกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิตและเหตุการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น จะต้องทำความเข้าใจวิธี และเทคนิคการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงให้เข้ากับสถานการณ์จริงเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ เจตคติที่ดี ต่อการดูแลสุขภาพ และสนับสนุนให้เกิดเจตนา หรือมีความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมดูแลสุขภาพของตนเองได้

1.2 การเตรียมพร้อมของผู้ดำเนินความรู้ในเรื่องที่ดำเนินการสอนและการให้ความ สำคัญในการตั้งคำถามให้ชัดเจน ตรงจุดประสงค์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ เกิดการเรียนรู้คิด วิเคราะห์ และไตร่ตรองเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของ ตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.3 การเตรียมสื่อควรให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และระยะเวลาที่เหมาะสมในการ จัดกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ใช้จินตนาการ และกระบวนการคิด วิเคราะห์ โดยใช้เหตุผลจาก สถานการณ์ หรือปัญหาที่พบ

2. ด้านการศึกษาพยาบาล

นิสิตหรือนักศึกษาวิชาชีพพยาบาลควรได้รับความรู้ และทักษะด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย โดยการเรียนรู้ ค้นคว้าเพิ่มเติม เกี่ยวกับทักษะในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียด้วยวิธีสตอรีไลน์ เพื่อการสนับสนุนให้เกิดเจตนา หรือความตั้งใจในการตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการสมรสแก่กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนในโรงเรียน และกลุ่มวัยรุ่นในชุมชน

3. ด้านนโยบายของหน่วยงาน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลควรมีแผนการดำเนินงานสาธารณสุขตามนโยบายของรัฐบาล/แผนงานธาลัสซีเมียแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2554 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการพัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ โดยกำหนดเป็น นโยบายของหน่วยงานด้านการดำเนิน โครงการ การตรวจกรองเพื่อค้นหาคู่สมรสเสี่ยง มีบุตรเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงโดยนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสตอรีไลน์ ไปใช้ในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้และการจัดการ “โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย” โครงการอบรมครูอนามัย เรื่อง การเรียนการสอน “โรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย” ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โครงการจัดตั้งศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรได้รับความรู้และทักษะด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียด้วยวิธีวิธีสตอรีไลน์ ในการสนับสนุนให้เกิดเจตนา หรือความตั้งใจให้เกิดพฤติกรรมตรวจคัดกรองโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียก่อนการสมรส

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้มีการแบ่งกลุ่มให้ร่วมกิจกรรมมากเกินไป พบว่า การกระตุ้นกลุ่มและควบคุมค่อนข้างลำบาก อาจต้องใช้ผู้ดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งดำเนินการกลุ่มควรให้มีการแบ่งกลุ่มประมาณ 5-6 คนต่อผู้ดำเนินการ 1 คน
2. หากมีงบประมาณเพียงพอควรให้มีการเจาะเลือดเพื่อตรวจคัดกรองจริง เนื่องผลการตรวจคัดกรองครั้งนี้จะทำให้บุคคลทราบผลไปตลอดชีวิตว่าเป็นพาหะของโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียหรือไม่ และควรมีการศึกษา วิจัยเพิ่มเติม ด้านการติดตามพฤติกรรมตรวจคัดกรองก่อนสมรสในถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับความตั้งใจโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองเดิม
3. ควรมีการศึกษาวิจัย ถึงกระบวนการเรียนรู้วิธีสตอรีไลน์ ในกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชน เพื่อพัฒนางานด้านการป้องกันและควบคุมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียเชิงรุก